

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ครั้งที่ 3
ฉบับปรับปรุง

พร้อมสไลด์ประกอบการสอน
บทฝึกหัดและคำตอบบทฝึกหัดให้ผู้สอน

การบัญชีขั้นกลาง 2

พิมพ์พนา ปีตรวัชชัย

ณัฐชานนท์ โกมุตพุทธิมงคล

สารบัญ

บทที่ 1 หนี้สินหมุนเวียน	1
ความหมาย การรับรู้ การวัดมูลค่าและการจัดประเภทของหนี้สิน	1
หนี้สินหมุนเวียน	3
ประเภทของหนี้สินหมุนเวียน	4
หนี้สินหมุนเวียนที่กำหนดมูลค่าได้แน่นอน	5
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	5
เงินกู้ยืมระยะสั้น	6
เจ้าหนี้การค้า	7
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	9
ตัวเงินจ่าย	10
ส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี	14
เงินปันผลค้างจ่าย	22
ภาษีมูลค่าเพิ่มค้างจ่าย	24
หนี้สินที่เกี่ยวข้องกับพนักงาน	27
เงินมัดจำที่กิจการต้องจ่ายคืน	33
รายได้รับล่วงหน้า	34
การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูล	44
ภาคผนวก	47
บทที่ 2 รายการที่มีความไม่แน่นอน	49
ความหมายของรายการที่มีความไม่แน่นอน	49
ประมาณการหนี้สินและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น	49
ประมาณการหนี้สิน	50
โปรแกรมสิทธิพิเศษแก่ลูกค้า	53
การรับประกันคุณภาพสินค้า	73
หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น	85
สินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น	87
การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูล	89

บทที่ 3 หนี้สินไม่หมุนเวียน**93**

ความหมายและประเภทของหนี้สินไม่หมุนเวียน	93
ตราสารหนี้	93
ข้อดีและข้อเสียในการระดมทุนโดยใช้ตราสารหนี้	94
ประเภทของตราสารหนี้ระยะยาว	95
ตราสารหนี้ที่ไม่มีการซื้อขายในตลาดทุน	95
ตราสารหนี้ที่มีการซื้อขายในตลาดทุน	96
ประเภทของตราสารหนี้ที่มีการซื้อขายในตลาดทุน	96
การบัญชีสำหรับหุ้นกู้	99
การกำหนดราคาขายหุ้นกู้	99
การตัดจำหน่ายส่วนเกินหรือส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้ตามวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง	101
การบันทึกการบัญชีเกี่ยวกับหุ้นกู้	103
กรณีที่ 1 การจำหน่ายหุ้นกู้ในราคาตามมูลค่า ณ วันจ่ายดอกเบี้ย	105
กรณีที่ 2 การจำหน่ายหุ้นกู้ในราคาสูงกว่าราคาตามมูลค่า ณ วันจ่ายดอกเบี้ย	109
กรณีที่ 3 การจำหน่ายหุ้นกู้ในราคาต่ำกว่าราคาตามมูลค่า ณ วันจ่ายดอกเบี้ย	114
กรณีที่ 4 การจำหน่ายหุ้นกู้ในราคาตามมูลค่าระหว่างวันจ่ายดอกเบี้ย	119
กรณีที่ 5 การจำหน่ายหุ้นกู้ในราคาสูงกว่าราคาตามมูลค่าระหว่างวันจ่ายดอกเบี้ย	121
กรณีที่ 6 การจำหน่ายหุ้นกู้ในราคาต่ำกว่าราคาตามมูลค่าระหว่างวันจ่ายดอกเบี้ย	124
การบัญชีสำหรับหุ้นกู้ที่มีลักษณะพิเศษ	128
หุ้นกู้แปลงสภาพ	129
หุ้นกู้ควบใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญ	136
หุ้นกู้ชนิดไม่ระบุนอัตราดอกเบี้ย	142
หุ้นกู้ชนิดที่ผู้ออกมีสิทธิขอไถ่ถอนก่อนครบกำหนด	145
หุ้นกู้ที่ผ่อนชำระเป็นงวด	148
การจำหน่ายหุ้นกู้กรณีมีรายจ่ายในการออกหุ้นกู้	148
การไถ่ถอนหุ้นกู้	153
การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูล	154
ภาคผนวก	158

บทที่ 4 การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา**161**

ความหมายของหนี้ที่มีปัญหา	161
คำนิยามที่สำคัญเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา	163
ประเภทของการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา	163
การโอนสินทรัพย์เพื่อชำระหนี้ทั้งหมด	165
การบัญชีสำหรับลูกหนี้	165
การบัญชีสำหรับเจ้าหนี้	167
การโอนส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของเพื่อชำระหนี้ทั้งหมด	168
การบัญชีสำหรับลูกหนี้	168
การบัญชีสำหรับเจ้าหนี้	170
การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้	171
กรณีที่ 1 มูลค่าตามบัญชีของหนี้ต่ำกว่าจำนวนเงินที่ลูกหนี้ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่	171
การบัญชีสำหรับลูกหนี้	171
การบัญชีสำหรับเจ้าหนี้	176
กรณีที่ 2 มูลค่าตามบัญชีของหนี้สูงกว่าจำนวนเงินที่ลูกหนี้ต้องจ่ายในอนาคตตามเงื่อนไขใหม่	181
การบัญชีสำหรับลูกหนี้	181
การบัญชีสำหรับเจ้าหนี้	183
การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาที่ใช้หลายวิธีประกอบกัน	186
การบัญชีสำหรับลูกหนี้	186
การบัญชีสำหรับเจ้าหนี้	190
การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนหนี้ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง	193
การบัญชีสำหรับลูกหนี้	193
การบัญชีสำหรับเจ้าหนี้	197
การปรับโครงสร้างหนี้ที่กำหนดเงื่อนไขเป็นอัตราดอกเบี้ยลอยตัว	201
ด้านลูกหนี้	201
ด้านเจ้าหนี้	201
ค่าใช้จ่ายในการปรับโครงสร้างหนี้	206
ด้านลูกหนี้	206
ด้านเจ้าหนี้	206

การจัดประเภทของหนี้ตามสัญญาปรับโครงสร้างหนี้	206
การเปิดเผยข้อมูลสำหรับลูกหนี้	207
การเปิดเผยข้อมูลสำหรับเจ้าหนี้	207
ภาคผนวก	211

บทที่ 5 ส่วนของเจ้าของ

ความหมายของส่วนของเจ้าของ	223
แนวคิดเกี่ยวกับส่วนของเจ้าของ	224
ทฤษฎีความเป็นเจ้าของ	224
ทฤษฎีความเป็นหน่วยงาน	226
ทฤษฎีสวนของเจ้าของที่เหลืออยู่	227
ทฤษฎีความเป็นกิจการหรือสถาบันของสังคม	228
ทฤษฎีเงินกองทุน	229
ส่วนของผู้ถือหุ้น	231
ตราสารทุน	234
หุ้นสามัญ	234
หุ้นบุริมสิทธิ	235
หุ้นบุริมสิทธิชนิดสมทบหรือสะสม	235
หุ้นบุริมสิทธิชนิดไม่สมทบหรือไม่สะสม	236
หุ้นบุริมสิทธิชนิดมีส่วนร่วมรับปันผลเพิ่มเติม	236
หุ้นบุริมสิทธิชนิดแปลงสภาพได้	236
หุ้นบุริมสิทธิชนิดที่ผู้ออกมีสิทธิขอไถ่ถอนคืนได้	236
หุ้นบุริมสิทธิชนิดที่ผู้ถือมีสิทธิเรียกคืนเงินได้	236
การบันทึกบัญชีและการแสดงรายการการจำหน่ายหุ้น	237
การจำหน่ายหุ้นที่ได้รับชำระค่าหุ้นครบ	237
การจำหน่ายหุ้นที่ยังได้รับชำระค่าหุ้นไม่ครบ	238
หุ้นซื้อคืน	240
การบัญชีสำหรับหุ้นซื้อคืน	241
การบัญชีหุ้นซื้อคืน-วิธีราคาทุน	242
การบัญชีหุ้นซื้อคืน-วิธีราคาที่ตราไว้	248
สิทธิพิเศษในการซื้อหุ้น	254

223

การให้สิทธิพิเศษในการซื้อหุ้นร่วมกับหลักทรัพย์อื่นที่กิจการออกจำหน่าย	254
การให้สิทธิพิเศษในการซื้อหุ้นแก่ผู้ถือหุ้นเดิมในกรณีที่กิจการออกหุ้นสามัญเพิ่มเติม	258
การให้สิทธิพิเศษในการซื้อหุ้นแก่พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือผู้บริหารของบริษัท	258
การบัญชีสำหรับสิทธิในการซื้อหุ้นชนิดเป็นค่าตอบแทน	259
การจัดสรรกำไร	266
การตั้งสำรอง	267
การจ่ายปันผล	268
วันที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายปันผล	269
การบันทึกรายการเกี่ยวกับการจ่ายปันผล	269
ประเภทของการจ่ายปันผล	272
การจ่ายปันผลตามปกติ	273
การจ่ายปันผลระหว่างกาล	273
การจ่ายปันผลพิเศษ	277
การจ่ายปันผลเพื่อการคืนทุน	277
การจ่ายเงินสดปันผล	279
การจ่ายปันผลเป็นหุ้น	280
การจ่ายปันผลเป็นสินทรัพย์อย่างอื่นนอกเหนือจากเงินสด	282
การจ่ายปันผลเป็นตัวเงินจ่าย	284
เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ	284
การแตกหุ้น	284
การรวมหุ้น	286
ภาคผนวก	287

บทที่ 6 กำไรต่อหุ้น

289

ความหมายของกำไรต่อหุ้น	289
กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน	290
กำไรที่ใช้ในการคำนวณกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน	290
จำนวนหุ้นที่ใช้ในการคำนวณกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน	292

จำนวนหุ้นที่ใช้ในการคำนวณกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานกรณี การเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นสามัญไม่ทำให้ทรัพยากร ของกิจการเปลี่ยนแปลงไป	294
การคำนวณกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานกรณีมีการให้หุ้นปันผล	294
การคำนวณกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานกรณีมีการแตกหุ้น	297
การคำนวณกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานกรณีมีการรวมหุ้น	298
การคำนวณกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานกรณีมีการให้โบนัสแบ่งอยู่กับ การออกหุ้น	300
กำไรต่อหุ้นปรับลด	304
กำไรที่ใช้ในการคำนวณกำไรต่อหุ้นปรับลด	305
จำนวนหุ้นที่ใช้ในการคำนวณกำไรต่อหุ้นปรับลด	306
การคำนวณกำไรต่อหุ้นปรับลดกรณีที่มีตราสารแปลงสภาพ	307
การคำนวณกำไรต่อหุ้นปรับลดกรณีที่มีสิทธิเลือก ใบสำคัญแสดงสิทธิ และรายการเทียบเท่า	312
การคำนวณกำไรต่อหุ้นปรับลดกรณีที่มีตราสารที่อาจเปลี่ยนเป็นหุ้นสามัญ หลายประเภท	314
การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูล	317
บทที่ 7 จงกระแสวิสด	321
แนวคิดของการจัดทำงบกระแสเงินสด	322
ความหมายและวัตถุประสงค์	323
ความหมายของงบกระแสเงินสด	323
วัตถุประสงค์ของงบกระแสเงินสด	324
การจำแนกรายการในงบกระแสเงินสด	324
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	324
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน	325
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน	326
รายการที่มีใช้เงินสด	327
การจัดประเภทกระแสเงินสดจากดอกเบี้ยรับ ดอกเบี้ยจ่าย เงินปันผลรับ เงินปันผลจ่าย และภาษีเงินได้	328
การแสดงรายการในงบกระแสเงินสด	331

การแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	331
วิธีทางตรง	331
วิธีทางอ้อม	332
การแสดงกระแสเงินสดจากดอกเบี้ยรับ ดอกเบี้ยจ่าย เงินปันผลรับ เงินปันผลจ่าย และภาษีเงินได้	335
การแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนและจัดหาเงิน	335
การจัดทำงบกระแสเงินสด	335
การใช้วิธีการคำนวณหรือการใช้บัญชีแยกประเภทแบบตัว T	336
การแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานโดยวิธีทางตรง	336
การแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานโดยวิธีทางอ้อม	356
การใช้กระดาษทำการ	376
การแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานโดยวิธีทางตรง	381
การแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานโดยวิธีทางอ้อม	393
บทที่ 8 การเปลี่ยนแปลงภาวะบัญชีและการแก้ไขข้อผิดพลาด	407
ความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางบัญชี	407
การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี	408
การเปลี่ยนทันทีเป็นต้นไป	409
การเปิดเผยข้อมูล	412
การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี	413
การนำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลัง	414
การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง นโยบายการบัญชี	414
การเปลี่ยนแปลงที่ไม่ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี	423
การแก้ไขข้อผิดพลาด	424
ลักษณะของข้อผิดพลาด	424
การบัญชีเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด	426
การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูล	445
บทที่ 9 การปรับปรุงภายในและการเลิกกิจการ	453
การปรับปรุงภายในกิจการ	453

การจัดประเภทบัญชีขาดทุนสะสมใหม่	453
การปรับปรุงภายในทางบัญชี	457
การเลิกกิจการ	462
การเลิกบริษัทจำกัด	462
การบันทึกบัญชีในการเลิกบริษัทจำกัด	462
การจัดทำงบรับจ่ายเงินสด	477

บทฝึกหัด 481

บทฝึกหัดหนี้สินหมุนเวียน	483
บทฝึกหัดรายการที่มีความไม่แน่นอน	487
บทฝึกหัดหนี้สินไม่หมุนเวียน	489
บทฝึกหัดการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา	491
บทฝึกหัดส่วนของเจ้าของ	493
บทฝึกหัดกำไรต่อหุ้น	496
บทฝึกหัดงบกระแสเงินสด	499
บทฝึกหัดการเปลี่ยนแปลงทางบัญชีและการแก้ไขข้อผิดพลาด	510
บทฝึกหัดการปรับปรุงภายในและการเลิกกิจการ	515

บรรณานุกรม 519

ดัชนี	521
--------------	------------